

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЛОГІКА ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування спеціалізації)

тип дисципліни: вибіркова дисципліна

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних
дисциплін та іноземних мов

Протокол №1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

В.Ф. Баранівський
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Веселовська Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Логіка є наукою про закони і форми правильного мислення, тож пропонований курс логіки передбачає опанування здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо правильного мислення, а також вміння застосовувати ці знання й навички в подальшій навчальній та практичній діяльності.

Критичне мислення – це наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень. Головним чином йому притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення.

«Логіка та критичне мислення» є вибірковою дисципліною, яка забезпечує формування вмінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою. Програма дисципліни передбачає послідовне ознайомлення студентів з предметом традиційної логіки як науки, основними принципами та законами правильного мислення, розкриття змісту основних форм логічного мислення – поняття, судження та умовиводу, а також основ критичного мислення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Логіка та критичне мислення» є: форми мислення, закони логіки, а також основні логічні концепції традиційної, математичної та неklasичної логіки, основи теорії аргументації; цілеспрямованість, системність і комплексність процедури мисленнєвої дії, як основи людської поведінки і діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Логіка та критичне мислення»: навчити студентів правильно мислити з допомогою наукових понять і термінів, запобігати помилковим судженням і умовиводам, забезпечувати правильність побудови думок, уміння логічно і аргументовано доводити істину або спростувати хибні положення, показувати можливості логічного мислення у практичній діяльності економіста і юриста; створити логічний базис для засвоєння всіх навчальних дисциплін, наукової роботи студентів; оволодіння системним мисленням та функціональною моделлю критичного мислення, що базується на ґрунті цінностей, усвідомленості, самостійності, рефлексивності, цілеспрямованості, контрольованості, самоорганізованості когнітивних дій.

Досягнення поставленої мети зумовлюється необхідністю вирішення наступних **завдань**:

- вивчення основних понять і термінів логіки;
- опанування основних законів мислення;
- засвоєння форм мислення та правил оперування ними;
- розвиток вміння аналізувати логічну структуру міркувань, виявляти логічні помилки та парадокси;
- ознайомлення із основними розділами неklasичної логіки (логіка норм, часова, епістемічна логіка) та застосування цих знань в економіці чи юриспруденції;
- підвищення культури мислення;
- розвиток вміння логічно й аргументовано доводити істинні або спростовувати хибні положення;
- формування у студентів системи метакогнітивних умінь працювати з інформацією і бути джерелом її творення, взаємодіяти з носіями інформації;
- формування у студентів досвіду системного мислення;
- ознайомлення з технологіями критичного мислення;
- застосування набутих теоретичних знань у конкретних видах практичної діяльності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Логіка та критичне мислення» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	пз	ла б	с.р		л	сем	пз	ла б	с.р
Змістовий модуль 1. Логіка та її практичне значення												
Тема 1. Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки. Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.	16	5	2	-	-	9	16	1	-	-	-	15
Тема 2. Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.	16	5	2	-	-	9	16	1	-	-	-	15
Тема 3. Судження як форма мислення. Основні види суджень	16	6	2	-	-	8	16	1	-	-	-	15

та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.													
Тема 4. Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніки цільового фіксування.	17	6	2	-	-	9	17	1	1	-	-	15	
Разом за змістовим модулем 1	65	22	8	-	-	35	65	4	1	-	-	60	
Змістовий модуль 2. Критичне мислення в інтелектуальній діяльності													
Тема 5. Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.	17	6	2	-	-	9	17	2	-	-	-	15	
Тема 6. Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.	17	6	2	-	-	9	17	2	1	-	-	14	
Тема 7. Критичне мислення як логічна рефлексія	17	6	2	-	-	9	17	2	1	-	-	14	
Разом за змістовим модулем 2	51	18	6	-	-	27	51	6	2	-	-	43	
Змістовий модуль 3. Мислення та креативний пошук													
Тема 8. Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.	17	6	3	-	-	8	17	2	1	-	-	14	
Тема 9. Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.	17	6	3	-	-	8	17	2	-	-	-	15	
Разом за змістовим модулем 3	34	12		-	-		34	4	1	-	-	29	
Усього годин	150	52	20	-	-	78	150	14	4			132	

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Логіка та її практичне значення

Тема 1. Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки. Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.

Свідомість, мислення, пізнавальне відношення до світу, чуттєве пізнання, логічне пізнання, відчуття, сприйняття, уявлення, поняття, судження, умовивід, істинність і правильність, формальна і діалектична логіка, багатозначна логіка, логічний інтелект.

Поняття «критичного мислення» і його співвідношення з поняттями «критичний аналіз», «критика». Поняття «системне мислення» та його обумовленість специфікою досліджуваних систем. Лінійні та нелінійні системи. Особливості, спрямованість, фактори і напрями розвитку власного мислення. Формальні і постформальна логіка. Індукція і дедукція як вихідна основа розвитку критичного мислення і його обмеження. Теорія інтелекту. Види інтелекту. Г. Гарднер – основні стратегії мислення.

Тема 2. Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.

Форма мислення, утворення понять, зміст поняття, обсяг поняття, відношення між поняттями, операції з поняттями, визначення як логічна операція, поділ і класифікація понять.

Асиміляція. Акомодация, Проблематизація. Рефлексія. Аналітичне мислення – характерні ознаки. Інтуїтивне мислення – критерії, що відрізняють інтуїтивний умовивід від випадкового судження. Інтуїція як упізнавання. Експертні знання та евристика. Системне мислення – ознаки, характеристики. Системне наукове і системне професійне мислення. Системне експертне мислення. Проведення аналізу інформації на достовірність. Здатність виявляти обмеження

власних розумових процесів. Вміння шукати оптимальні рішення. Здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки.

Тема 3. Судження як форма мислення. Основні види суджень та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.

Судження, прості та складні судження, атрибутивні, екзистенціальні та релятивні судження, категоричні судження, умовні судження, суб'єкт, предикат та зв'язка, квантор, терміни судження, розподіленість термінів, противність (контрарність), підпротивність (субконтрарність), суперечність (контрадикторність), підпорядкування (субординація), імплікація, кон'юнкція, диз'юнкція, еквіваленція, модальність.

Лінійні і нелінійні системи. Основні напрями мислення у напрямі досягнення розуміння складної системи: виділити її головні зв'язки; знайти залежності її підсистем; визначити характерні особливості функціонування цілого; визначити інтегральні якості (єдині, наскрізні) Основні помилки мислення у роботі з невизначеністю і складністю; етапи організації змін; особливості функціонування нелінійних самоорганізовуваних систем.

Тема 4. Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніка цільового фіксування.

Умовивід, міркування, дедукція, індукція, аналогія, ймовірність, силогізм, логічні помилки, висловлювання, міркування, дескриптивні висловлювання, пропозиційні змінні, логічні сполучники, кон'юнкція, диз'юнкція, імплікація, еквіваленція, таблиці істинності.

Ціннісна основна критичного мислення. Особливості побудови системи цінностей і сенсів. Особливості співвідношення системи «своїх-чужих» цінностей і цілей. Вивчення техніки декомпозиції цілей; недоліки недостатньої конкретизації цілей, неповна композиція комплексної цілі. Інкапсулювання. Конфлікт цінностей у цілепокладенні.

Змістовий модуль 2. Критичне мислення в інтелектуальній діяльності

Тема 5. Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.

Зв'язок, закон, принцип, об'єктивність, тотожність, суперечність, підстава, істинність, аксіома, закони мислення, закон науки.

Фіксування функціональних зв'язків. Цільова змінна. Змінні з позитивним зворотнім зв'язком. Змінні з негативним зворотнім зв'язком. Критичні змінні. Індикаторні змінні. Формування уявлень про структурно-функціональну цілісність суб'єкта. Техніки фіксування індивідуальних цілей. «Просторово-часова структура «Я» Усвідомлення зв'язку елементів просторово-часової структури «Я», вияв базових структурних елементів, елементів предалдаптивних структур – «на виріст».

Тема 6. Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.

Аргументація, переконання, пропонент, опонент, аудиторія, теза, аргумент, демонстрація, доведення, пряме і непряме доведення, апагогічне та розділове доведення, антитеза, спростування, гіпотеза, дискусія, полеміка, диспут, дебати, версія.

Особливості блокування критичного мислення. «Мислення швидко й повільне». Індивідуальні особливості блокування критичного мислення. Аналіз інформації під впливом стереотипів, установок, системи особистісних пріоритетів; здатність розпізнавати свої ілюзії, помилкові ідеї, рішення під впливом настрою; розпізнавати маніпуляції з боку оточуючих, реклами, пропаганди; відокремлювати оцінки і допущення від фактів; визнавати обмеженість власних розумових процесів.

Тема 7. Критичне мислення як логічна рефлексія

Мислення як предмет вивчення формальної логіки. Чуттєва і раціональна форма пізнання. Особливості абстрактного мислення. Мислення і мова. Сутність критичного мислення. Нормативний характер логіки. Міркування і умовивід: їх визначення, структура, взаємозв'язок і

специфіка. Засновки і висновки міркування. Загальна схема умовиводу. Правильне міркування: проблема критеріїв правильності міркувань. Правильність / неправильність міркування й істинність хибність його складників. Правильні міркування з істинними засновками і висновками (sound, arguments). Сумісні і несумісні міркування (consistent / inconsistent arguments). Поняття про логічну помилку. Софізм і паралогіка.

Правильність міркування і відношення логічного слідування. Способи встановлення істинності висловлювань. Логічно не детерміновані і логічно детерміновані висловлювання. Логічний закон як логічна форма істинних висловлювань. Метод формалізації і проблема історичних етапів становлення логічних знань. Формалізація в широкому і вузькому значенні. Традиційна і сучасна логіка. Символічна, математична, класична і неklasична логіка. Формальна логіка як єдина система знань. Логіка як підґрунтя для виховання культури мислення фахівців.

Змістовий модуль 3. Мислення та креативний пошук

Тема 8. Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.

Суперечка, еристика, дискусія, полеміка, диспут, дебати, паралогізм, софізм, логічний парадокс.

Спрямованість критичного мислення – створення нового на підставі обмеження нежиттєздатного і нефункціонального, збереження функціонального. Техніки паралельного мислення. Аналіз з установкою на: фіксуванні фактів, точних знань, верифікованих суджень; вияв позитивних результатів функціонування системи, її підструктур, та їх взаємовпливів різного порядку; вияв тенденцій росту і розвитку, точок експонентного потенціалу; вияв тенденцій руйнування, точок стагнації, пригнічення взаємодії підсистем, негативний вплив на зовнішні системи; акцентування на емоційно-мотиваційних аспектах функціонування системи.

Тема 9. Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.

Суть і загальна структура цілісної функціональної моделі критичного мислення, що базується на ґрунті цінностей, усвідомленості, самостійності, рефлексивності, цілеспрямованості, контрольованості, самоорганізованості когнітивних дій. Поняття креативності і креативне мислення. Техніки креативного пошуку. Стимулювання асоціативного мислення. Метафоричні методики пошуку. Віршовані та зображальні форми спрямування креативного пошуку.

Підсумковий модульний контроль: диф. залік

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.	5	1
2	Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.	5	1
3	Судження як форма мислення. Основні види суджень та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.	6	1
4	Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніки цільового фіксування.	6	1
5	Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.	6	2
6	Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.	6	2
7	Критичне мислення як логічна рефлексія. Суперечка, її види та	6	2

	форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.		
8	Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.	6	2
9	Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.	6	2
Усього годин		52	14

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	<i>Не передбачено навчальним планом</i>	-	-

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки. Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.	2	-
2	Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.	2	-
3	Судження як форма мислення. Основні види суджень та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.	2	-
4	Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніки цільового фіксування.	2	1
5	Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.	2	-
6	Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.	2	1
7	Критичне мислення як логічна рефлексія. Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.	2	1
8	Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.	3	1
9	Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.	3	-
Усього годин		20	4

Тема 1. Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки. Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.

1. Логіка як наука про закони і форми правильного мислення (предмет, структура та зміст).

2. Загальна характеристика пізнання. Рівні та форми пізнання.

3. Виникнення логіки як науки та основні етапи її історичного розвитку.

4. Значення вивчення логіки для юридичної діяльності.

Тема 2. Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.

1. Загальна характеристика поняття як форми мислення. Види понять.

2. Зміст та обсяг понять. Закон оберненого відношення між обсягом та змістом поняття.

3. Типи відношення між обсягами понять.

4. Операції над змістом та обсягом понять.

Тема 3. Судження як форма мислення. Основні види суджень та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.

1. Судження як форма мислення. Види суджень.

2. Характеристика простих атрибутивних суджень: поняття, класифікація, розподіленість термінів у простих атрибутивних судженнях.

3. Співвідношення між судженнями.

4. Логічний квадрат та його значення.

5. Складні судження: поняття, види, утворення складних суджень. Метод таблиць істинності.

Тема 4. Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніка цільового фіксування.

1. Загальна характеристика умовиводу як форми мислення.

2. Види умовиводів.

3. Побудова безпосередніх умовиводів шляхом зміни структури судження: перетворення; обернення; протиставлення предикату.

Тема 5. Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.

1. Закони розвитку об'єктивного світу і закони мислення. Загальна характеристика основних законів логіки.

2. Закон тотожності та його об'єктивна основа.

3. Закон суперечності (несуперечності). Типи суперечностей.

4. Закон виключеного третього.

5. Закон достатньої підстави.

Тема 6. Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.

1. Аргументація і процес формування переконань.

2. Поняття доведення. Структура доведення: тезис, аргументи, демонстрація. Види доведення.

3. Поняття спростування. Способи спростування.

4. Поняття гіпотези і її структура. Види гіпотез.

Тема 7. Критичне мислення як логічна рефлексія

1. Поняття логічного закону.

2. Способи встановлення істинності висловлювань.

3. Логічне моделювання проблематики.

Тема 8. Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.

1. Суперечка в логіці. Види суперечки. Дискусія, полеміка, диспут, дебати.

2. Дискусія як метод обговорення шляхів розв'язання спірних питань. Правила ведення дискусії. Мистецтво полеміки.

3. Коректні та некоректні засоби ведення суперечки.

4. Психологічні і тактичні прийоми маніпулювання в суперечках.

5. Паралогізми та софізми, логічні парадокси.

Тема 9. Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.

1. Поняття «критичного мислення» і його співвідношення з поняттями «критичний аналіз», «критика».

2. Поняття «креативне мислення», «креативний пошук».

3. Поняття «системне мислення» та його обумовленість специфікою досліджуваних систем.

4. Поняття «ейдетизм», швидке запам'ятовування, просторова пам'ять.

5. Асоціативне сприйняття та запам'ятовування

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна

		форма	форма
1	<i>Не передбачено навчальним планом</i>	-	-

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки. Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.	9	15
2	Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.	9	15
3	Судження як форма мислення. Основні види суджень та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.	8	15
4	Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніки цільового фіксування.	9	15
5	Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.	9	15
6	Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.	9	14
7	Критичне мислення як логічна рефлексія. Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.	9	14
8	Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.	8	14
9	Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.	8	15
Усього годин		78	132

11. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Логіка та її практичне значення

Тема 1. Формальна і неформальна логіка. Основні етапи розвитку логіки. Мислення – предмет логіки Поняття критичного мислення у контексті пізнавальних процесів.

1. Основні форми пізнання.
2. Значення логіки для розвитку юридичної науки і практики.
3. Основні етапи виникнення логіки.
4. Видатних представників науки логіки.
5. Теоретичне і практичне значення логіки для професійної діяльності юриста.

Тема 2. Поняття: види понять і операції з ними. Основні стратегії мислення. Складові критичного мислення.

1. Суттєві і несуттєві ознаки понять.
2. Логічні прийоми утворення понять.
3. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом поняття.
4. Сумісні і несумісні поняття.
5. Правила визначення та поділу понять.

Тема 3. Судження як форма мислення. Основні види суджень та відношення між ними. Поняття системних змін. Зміна самоорганізовуваних систем.

1. Структуру та типологію суджень.
2. Відношення між судженнями.

3. Логічну структуру складних суджень і її значення для розуміння норм права;

Тема 4. Умовиводи. Їх види та логічна структура. Системні зміни. Техніки цільового фіксування.

1. Співвідношення формальної та символічної логіки.
2. Алфавіт логіки висловлювань.
3. Поняття логічного закону, логічного протиріччя, висловлювання, що виконується.
4. Логічні сполучники та їхнє табличне визначення.
5. Сучасну наукову проблематику символічної (математичної) логіки.

Змістовий модуль 2. Критичне мислення в інтелектуальній діяльності

Тема 5. Закони логіки. Системні зміни. Техніки функціонального фіксування.

1. Поняття логічного закону, логічного принципу.
2. Характеристика законів логіки.
3. Особливості законів логіки як умов правильного мислення.
4. Необхідність використання принципів і законів логіки у власній професійній діяльності.
5. Співвідношення формальної та діалектичної логіки.

Тема 6. Логічні основи теорії аргументації. Системні зміни. Техніки мотиваційного фіксування.

1. Загальна характеристика аргументації як засобу переконання.
2. Поняття доведення.
3. Види доведень.
4. Поняття спростування.
5. Зв'язок доведення та спростування.

Тема 7. Критичне мислення як логічна рефлексія

1. Нормативний характер логіки.
2. Міркування і умовивід: визначення, структура, взаємозв'язок.
3. Правильне міркування: проблема критеріїв правильності міркувань

Змістовий модуль 3. Мислення та креативний пошук

Тема 8. Суперечка, її види та форми. Мислення в умовах невизначеності. Техніки паралельного мислення.

1. Особливості суперечки у логіці, види суперечки.
2. Стратегія і тактика участі у суперечці.
3. Форми суперечки – дискусія, полеміка, диспут, дебати.
4. Типові помилки, які виникають при порушенні загальних правил ведення суперечки.
5. Сутність відомих софізмів та логічних парадоксів.

Тема 9. Мислення в умовах невизначеності. Техніки креативного пошуку.

1. Особливості критичного, креативного, системного, асоціативного мислення.
2. Особливості роботи правої та лівої півкуль мозку.
3. Різниця між креативним пошуком та креативним мисленням.
4. Що таке «Палац пам'яті».

Індивідуальні завдання

Комплексні практичні індивідуальні завдання з дисципліни «Логіка та критичне мислення» здобувачі вищої освіти виконують самостійно – розв'язують ситуаційні задачі. Метою виконання даних завдань є розвиток навичок самостійної роботи, систематизація знань, поглиблене вивчення асоціацій, аналогій, інтуїтивного мислення, узагальнення правил логічних висновків, закріплення теоретичних знань та практичне застосування знань з навчального курсу. Індивідуальні завдання оцінюються за 10 - бальною шкалою. Виконання індивідуальних завдань є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

Для закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані протягом семестру виконати і до початку екзаменаційної сесії здати індивідуальні завдання.

Завдання видається індивідуально кожному здобувачу вищої освіти з метою перевірити засвоєння теоретичної частини навчальної дисципліни та набуття практичних навиків у вирішенні поставлених задач.

Завдання на індивідуальну роботу видаються здобувачам вищої освіти відразу ж після прочитання лекцій з дисципліни.

Виконується завдання на аркушах формату А4 на комп'ютері або рукописно з дотриманням вимог нормоконтролю до оформлення матеріалу.

Вимоги нормоконтролю до оформлення матеріалу: робота повинна бути виконана технічно і літературно грамотно: надрукована (або написана) на одній стороні аркуша формату А4; за рукописним способом пояснювальну записку виконують з розрахунку 30-35 рядків на сторінці, за машинним способом шрифтом 14 з міжрядковим інтервалом 1,5; текст слід писати, дотримуючись наступних розмірів полів: лівий – 30 мм, верхній та нижній – 20 мм, правий – 10 мм; всі лінії, букви, цифри і знаки повинні бути одного кольору (чорного, фіолетового або синього) абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту пояснювальної записки і дорівнювати п'яти знакам; сторінки нумерують арабськими цифрами і проставляють в правому верхньому кутку; ілюстрації і таблиці слід розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці; назва таблиці або рисунка повинна бути короткою і відображати його зміст, і пишеться з великої букви. В кінці назви таблиці або рисунка крапка не ставиться.

Титульний аркуш включається в загальну нумерацію сторінок записки але номер сторінки не проставляється.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диф.заліку)

1. Предмет логіки.
2. Структура логіки.
3. Поняття, їх види.
4. Відношення між поняттями.
5. Зміст і обсяг понять.
6. Поділ понять.
7. Визначення понять.
8. Операції обмеження і узагальнення понять.
9. Операції над класами понять.
10. Класифікація понять.
11. Судження, його структура.
12. Прості і складні судження.
13. Атрибутивні, релятивні та екзистенціальні судження.
14. Логічний квадрат. Об'єднана класифікація суджень за кількістю та якістю.
15. Розподіленість термінів судження.
16. Модальні судження.
17. Складні судження. Таблиця істинності складних суджень.
18. Безпосередні умовиводи.
19. Категоричний силлогізм, його фігури та модуси.
20. Умовні та розділові силлогізми.
21. Полісиллогізми. Соріт.
22. Ентимема.
23. Епіхейрема.
24. Індуктивний умовивід, їх виводи.
25. Аналогія.
26. Гіпотеза, версія.
27. Доведення і спростування.
28. Дискусія, полеміка, спір.

29. Закони логіки.
30. Логічний кватрат.
31. Категорії «спростування» та «процедура» критики.
32. Стратегія аргументації в суперечці.
33. Тактика аргументації в суперечці.
34. Сутність і логічна структура категорії «питання».
35. Види та класифікація питань.
36. Логічна сутність категорії «відповідь».
37. Види відповідей.
38. Поняття становлення мислення.
39. За що «відповідають» півкулі мозку.
40. Семіотика.
41. Ейдетика.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Логіка та критичне мислення» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.
- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.
- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Логіка та критичне мислення» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуюються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота									Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3				Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
3	4	4	4	3	3	3	3	3	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10				Модульний контроль 2 - 10							

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Логіка та критичне мислення» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна:

1. Арутюнов В.Х., Кирик Д.П., Мішин В.М. Логіка: навчальний посібник для економістів. 3-тє вид., без змін. К.: КНЕУ, 2008. 144с.
2. Арутюнов В.Х., Кирик Д.П., Мішин В.М. Логіка: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ, 2002.
3. Гасяк О.С. Формальна логіка. Розв'язкові процедури, алгоритми, словник – довідник

основних термінів і понять: Навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2013. Чернівці: ЧНУ, 2013. 474 с

4. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник / В.Є. Жеребкін. 8-ме видання, стереотипне. К.: Т-во «Знання», КОО, 2015. 255 с.

5. Карамишева Н.В. Логіка і правознавство (теоретичні питання і практичні завдання): навч. посіб. для студентів-юристів / Н.В. Карамишева. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. 120 с.

6. Конверський А.Є. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 344 с

7. Конверський А.Є. Логіка: підручник. 2-ге вид., виправлене / А.Є. Конверський. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.

8. Конверський, А.Є. Сучасна логіка: підручник. Ч.1: Класична логіка / А.Є. Конверський. К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2016. 190 с.

9. Логіка для правознавців: навч. посіб. / [О.О. Бандура, О.І. Гвоздік, В.М. Кравець та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. 144 с.

10. Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 408 с.

11. Шепетяк О.М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олег Шепетяк. Київ: Фенікс, 2015. 256 с.

Додаткова:

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Навч. посібник / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей. Львів: Край, 2005.

2. Гладунський В.Н. Логіка для студентів економічних спеціальностей // Навчальний посібник. Львів: Афіша, 2002. 359 с.

3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І.М. Дичківська. К.: Академвидав, 2004. 352 с.

4. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник. 10-те вид., стер. К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. 255с.

5. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки. К.: Либідь, 2002. 152 с.

6. Загальна психологія: Підручн. для студ. вищ. навч. закладів / За заг. ред. акад. С.Д. Максименка. К.: Форум, 2000.

7. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика: Посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002 352с.

8. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2008. 536 с.

9. Корінько Л.М. Роль критичного мислення у формуванні учнівських компетенцій. Харків.: Вид. група «Основа», 2010. 95 с.

10. Луценко Е.Л. Адаптація теста критического мышления Л. Старки / Е.Л. Луценко // Вісник Харк. нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. Серія: Психологія. 2014. № 1110. С. 65-70.

11. Савчин, М. В. Загальна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ М.В. Савчин. К.: Академвидав, 2011. 464 с.

12. Терно С. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти / С.О. Терно. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 268 с.

13. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д.; Наук. ред., передм. О. І. Пометун. К.: Вид_во «Плеяди», 2006. 220 с.

14. Тофтун М.Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. 368 с.

15. Тягло О.В. Критичне мислення: [навч. посібник] / Тягло О.В. Харків: Основа, 2008. 187 с.

16. Фрейре П. Формування критичної свідомості / Фрейре П.; [з англ. пер. О. Дем'янчук]. К.: Юніверс, 2003. 176 с.

17. Халперн Д. Психология критического мышления / Д. Халперн. СПб.: Питер, 2000. 512 с.

18. Хоменко І.В. Логіка: підруч. для студентів ВНЗ. К.: Центр учбової літератури, 2007. 335

с.

19. Хоменко І.В. Логіка: Практикум: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2002. 240 с.

20. Штернберг Р.Дж. Интеллект, приносящий успех / Штернберг Р.Дж.; [пер. с англ.]. Минск: Попурри, 2000. 368 с.

20. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>

2. Психологія критичного мислення Д. Халперн [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://royallib.com/book/halpern_dayana/psihologiya_kriticheskogo_mishleniya.html

3. Говард Гарднер Великолепная пятерка. Мыслительные стратегии, ведущие к успеху. - [Электронный ресурс] – Режим доступу: <https://www.litmir.me/br/?b=429435&p=1>

4. Деніел Канеман. Мислення швидко й повільно. - [Электронный ресурс] – Режим доступу: <https://bookinstein.com.ua/ua/mislennya-shvidke-y-povilne-daniel-kahneman>

5. Дитрих Дернер Логика неудачи. - [Электронный ресурс] – Режим доступу: https://bookap.info/book/derner_logika_neudachi_1997/load/djvu.shtm

6. Халперн Дайана. Психология критического мышления. - [Электронный ресурс] – Режим доступу: <https://www.litmir.me/br/?b=138731>